

Utenriksdepartementet

Norge, 24. april 1940.

101091

B.Nr. 5

Legasjonen i
Stockholm.

add. B.	345	386
mm.	29/4-40	
38	2	9 =

Det har ikke vært meg mulig å sende til Legasjonene noen fremstilling av den norske regjeringens stilling siden det tyske overfallet ble satt i verk natten til 9. april. Regjeringen har i hele tiden etterpå måttet ligge på flyttefot og den har hatt svært liten, ofte ingen, forbindelse med utlandet da alle de viktigste samferdselssentra har vært besatt av fienden. Jeg skal imidlertid nå gjøre et forsøk på å nå fram til alle de faste stasjoner Norge har omkring i verden. Men jeg vil allerførst få uttale min glede over at ingen av dem har et øyeblikk sviktet den tillit regjeringen hadde rett til å ha til dem; så vidt jeg vet var det bare en eneste som overhodet erkjente mottagelsen av det skriv som den såkalte regjering Qvisling sendte ut for å annonsere at den hadde tatt det norske utenriksstyre i sine hender. Det administrasjonsråd som senere ble opprettet i Oslo etter tiltak av høgsterett befatter seg ikke med utenrikspolitikk og Norges representasjon i utlandet hører derfor bare under den regjering som styrte landet helt og udelt inntil det lyktes Tyskland å okkupere deler av det.

Jeg sender nå med dette brev en rekke offentlige dokumenter som gir, tror jeg, et klart bilde av regjeringens politikk i denne tiden og av de grunnsetninger den bygger på. Disse aktstykker er :

1. Et opprop til det norske folk fra regjeringen med tilslutning av Kongen, vedtatt om kvelden den 10. april etter at de siste forhandlinger med den tyske sendemann i Oslo var avsluttet.

2. Et opprop til folket fra Kong Haakon personlig, utsendt den 13. april.
3. En kunngjøring vedtatt i statsråd den 17. april.
4. En redegjørelse fra regjeringen for de forhandlinger som henger sammen med det tyske overfall, utarbeidet av meg på regjeringens vegne og offentliggjort dels i aviser og dels i et særskilt trykt skrift den 18. april.
5. Kongens svar til høgsterettsjustitiarius Paal Berg, vedtatt i statsråd 19. april.

Til disse dokumenter skal jeg bare føye noen få faktiske opplysninger. Da stortinget var samlet til møte først på Hamar og deretter på Elverom den 9. april ga det enstemmig regjeringen sin tilslutning for dens holdning overfor de tyske krava og stortinget ga samtidig regjeringen fullmakt til å handle fritt på den norske stats vegner i alle de ting som den kritiske situasjon gjør nødvendige og regjeringen har senere brukt denne fullmakt til å utstede en lang rekke provisoriske anordninger delvis bygget på proposisjoner som alt var forelagt stortinget med sikte på en krigssituasjon. Disse anordningene omhandler en rekke av de spørsmål som i denne situasjon meldte seg for den indre administrasjon, men de vedrører også spørsmål som har betydning utad, særlig ordningen av vårt pengevesen og vår skipsfart.

For skipsfartens vedkommende er å merke at regjeringen har vedtatt å rekvirere alle norske handelsskip på mer enn 500 brutto reg. tonn til bruk i fellesskap for Norge og de to allierte vestmakter for krigsførselen og for forsyningen. Et sentralkontor for denne ordning er opprettet i London, og den norske legasjon der er representert i det rådgivende utvalg.

Her hjemme er dessuten den militære motstand organisert så godt som det var mulig. Alminnelig mobilisering er påbudt over hele landet og har i alle tilfelle latt seg gjennomføre i de områdene som ikke var besatt av tysk hærmakt.

Ny kommanderende general ble utnevnt, idet general Laake søkte avskjed og ble erstattet med oberst Ruge som nå ble generalmajor. Senere har også britiske og kanskje også allerede i noen grad franske tropper kommet landet til hjelp for vår egen hær og den polske regjering har meddelt at med disse tropper følger også en brigade på 4000 polske soldater. Hittil har den tyske hærmakt stadig kunnet gå fram, men regjeringen håper at det nå blir mulig å stanse tilbakegangen og i stedet rykke fram på flere fronter. Særlig er det regjeringens håp at det skal lykkes i en forholdsvis nær framtid å vinne Trondheim tilbake, og regjeringen vil da ta sitt foreløpige sete der.

Jeg ber Legasjonen alltid holde fram hos den regjering som den er akkreditert hos at den norske regjering er fast bestemt på å føre kampen for Norges selvstendighet inntil seiren er vunnet. Legasjonen bør ikke uttale seg overdrevet optimistisk, for regjeringen er forberedt på en lang og vanskelig kamp. Men samtidig er det helt klart at det norske folk står sterkt samlet om denne selvstendighetskamp, og da kan den ikke bli oppgitt.

[Legasjonen får i denne tiden alltid etter beste skjønn gjøre hva den kan for å fremme og hevde norske interesser. Den kan ikke alltid vente på å få instruksjoner om alle mulige spørsmål herhjemme fra. Den må regne meg for Norges selvstendige representasjon utad og selv ta de initiativer som den forstår må stemme med den norske regjeringens politikk.]

Kelvdan Ruge

Lostrup

Utenriksdepartementet

Norge, 24. april 1940.

101091

B.Nr. 8

Legasjonens i
Stockholm.

add. B.	345	386
ym.	29/4-40	
38	26	9 = c

Det har ikke vært meg mulig å sende til Legasjonene noen fremstilling av den norske regjeringens stilling siden det tyske overfallet ble satt i verk natten til 9. april. Regjeringen har i hele tiden etterpå måttet ligge på flyttefot og den har hatt svært liten, ofte ingen, forbindelse med utlandet da alle de viktigste samferdselssentra har vært besatt av fienden. Jeg skal imidlertid nå gjøre et forsøk på å nå fram til alle de faste stasjoner Norge har omkring i verden. Men jeg vil allerførst få uttale min glede over at ingen av dem har et øyeblikk sviktet den tillit regjeringen hadde rett til å ha til dem; så vidt jeg vet var det bare en eneste som overhodet erkjente mottagelsen av det skriv som den såkalte regjering Qvisling sendte ut for å annonsere at den hadde tatt det norske utenriksstyre i sine hender. Det administrasjonsråd som senere ble opprettet i Oslo etter tiltak av høgsterett befatter seg ikke med utenrikspolitikk og Norges representasjon i utlandet hører derfor bare under den regjering som styrte landet helt og udelt inntil det lyktes Tyskland å okkupere deler av det.

Jeg sender nå med dette brev en rekke offentlige dokumenter som gir, tror jeg, et klart bilde av regjeringens politikk i denne tiden og av de grunnsetninger den bygger på. Disse aktstykker er :

1. Et opprop til det norske folk fra regjeringen med tilslutning av Kongen, vedtatt om kvelden den 10.april etter at de siste forhandlinger med den tyske sendemann i Oslo var avsluttet.
2. Et opprop til folket fra Kong Haakon personlig, utsendt den 13.april.
3. En kunngjøring vedtatt i statsråd den 17.april.
4. En redegjørelse fra regjeringen for de forhandlinger som henger sammen med det tyske overfall, utarbeidet av meg på regjeringens vegne og offentliggjort dels i aviser og dels i et særskilt trykt skrift den 18.april.
5. Kongens svar til høgsterettsjustitiarius Paal Berg, vedtatt i statsråd 19 april.

Til disse dokumenter skal jeg bare føye noen få faktiske opplysninger. Da stortinget var samlet til møte først på Hamar og deretter på Elverom den 9.april ga det enstemmig regjeringen sin tilslutning for dens holdning overfor de tyske krava og stortinget ga samtidig regjeringen fullmakt til å handle fritt på den norske stats vegner i alle de ting som den kritiske situasjon gjør nødvendige og regjeringen har senere brukt denne fullmakt til å utstede en lang rekke provisoriske anordninger delvis bygget på proposisjoner som alt var forelagt stortinget med sikte på en krigssituasjon. Disse anordningene omhandler en rekke av de spørsmål som i denne situasjon meldte seg for den indre administrasjon, men de vedrører også spørsmål som har betydning utad, særlig ordningen av vårt pengevesen og vår skipsfart.

For skipsfartens vedkommende er å merke at regjeringen har vedtatt å rekvirere alle norske handelsskip på mer enn 500 brutto reg.tonn til bruk i fellesskap for Norge og de to allierte vestmakter for krigsførselen og for forsyningen. Et sentralkontor for denne ordning er opprettet i London, og den norske legasjon der er representert i det rådgivende utvalg.

Her hjemme er dessuten den militære motstand organisert så godt som det var mulig. Alminnelig mobilisering er påbudt over hele landet og har i alle tilfelle latt seg gjennomføre i de områdene som ikke var besatt av tysk hærmakt.

Ny kommanderende general ble utnevnt, idet general Laake søkte avskjed og ble erstattet med oberst Ruge som nå ble generalmajor. Senere har også britiske og kanskje også allerede i noen grad franske tropper kommet landet til hjelp for vår egen hær og den polske regjering har meddelt at med disse tropper følger også en brigade på 4000 polske soldater. Hittil har den tyske hærmakt stadig kunnet gå fram, men regjeringen håper at det nå blir mulig å stanse tilbakegangen og i stedet rykke fram på flere fronter. Særlig er det regjeringens håp at det skal lykkes i en forholdsvis nær framtid å vinne Trondheim tilbake, og regjeringen vil da ta sitt foreløpige sæte der.

Jeg ber Legasjonen alltid holde fram hos den regjering som den er akkreditert hos at den norske regjering er fast bestemt på å føre kampen for Norges selvstendighet inntil seiren er vunnet. Legasjonen bør ikke uttale seg overdrevet optimistisk, for regjeringen er forberedt på en lang og vanskelig kamp. Men samtidig er det helt klart at det norske folk står sterkt samlet om denne selvstendighetskamp, og da kan den ikke bli oppgitt.

[Legasjonen får i denne tiden alltid etter beste skjønn gjøre hva den kan for å fremme og hevde norske interesser. Den kan ikke alltid vente på å få instruksjoner om alle mulige spørsmål herhjemme fra. Den må regne meg for Norges selvstendige representasjon utad og selv ta de initiativer som den forstår må stemme med den norske regjerings politikk.]

Helvane Kolt

Fløttrup